

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. gruodžio 12 d.
(OR. en)

15946/22

MOG 140
COPS 609
CFSP/PESC 1707
COHAFA 120
RELEX 1720
YEMEN 2

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Dalykas: Tarybos išvados dėl Jemeno

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl Jemeno, kurias Taryba priėmė 2022 m. gruodžio 12 d. vykusiame posėdyje.

TARYBOS IŠVADOS DĖL JEMENO

1. Primindama savo ankstesnes 2018 m. ir 2019 m. Tarybos išvadas dėl Jemeno, ES atidžiai ir su dideliu susirūpinimu stebi įvykius šalyje, kurioje politinė padėtis vis dar tebėra užstrigusi aklavietėje. Nuo tada, kai buvo priimtos paskutinės Tarybos išvados, ES bendradarbiavimas su Jemenu buvo ir išplėstas, ir pagilintas. ES ir jos institucijos atlieka itin svarbų vaidmenį teikiant tarptautinę paramą JT taikos pastangoms ir veikiant humanitariniais klausimais.
2. ES dar kartą patvirtina savo principinį įsipareigojimą remti Jemeno vienybę, suverenumą, nepriklausomybę ir teritorinį vientisumą, taip pat remti JT taikos pastangas ir Jungtinių Tautų specialiojo pasiuntinio Hanso Grundbergo tarpininkavimo pastangas. Tai apima glaudų JT specialiojo pasiuntinio, ES institucijų ir ES valstybių narių veiklos koordinavimą. ES angažavimosi poveikis dar labiau sustiprinamas per atstovavimą vykdamą veiklą pagrindiniais tarptautiniais formatais dėl Jemeno ir bendradarbiavimą su pagrindiniais regioniniais bei tarptautiniais partneriais. ES remia prezidentą Rashadą Al Alimi ir Prezidentinės Vadovybės Tarybos (PLC) vienybę.
3. Primindama 2022 m. birželio 20 d. Tarybos išvadas dėl bendro komunikato „Strateginė partnerystė su Persijos įlankos regionu“¹, ES patvirtina Jemeno svarbą kuriant strateginę partnerystę su Persijos įlankos regiono valstybėmis, be kita ko, visuotinių humanitarinių ir vystymosi poreikių srityse, taip pat pasaulinių ir regioninių saugumo iššūkių kontekste. Taikos ir stabilumo, įskaitant jūrų saugumą, skatinimas ir sėkmingas įtampos mažinimas platesniame Persijos įlankos regione yra vieni iš Europos Sąjungos prioritetų. ES taip pat patvirtina savo siekį palaikyti glaudesnę dialogą ir glaudžiau koordinuoti veiksmus su regioniniais subjektais, kad būtų skatinamas regiono saugumas ir stabilumas. Atsižvelgdama į Jemeno konflikto poveikį regiono saugumui ir stabilumui, ES ragina tarptautinius ir regioninius subjektus konstruktyviai bendradarbiauti su šalimis Jemene ir palankiai vertina Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos (GCC) ir kaimyninių šalių pastangas remti taikos pastangas Jemene.

¹ JOIN(2022) 13 final, paskelbtas 2022 m. gegužės 18 d.

4. ES bendradarbiavimas su Jemenu yra susijęs su pamatiniais ES interesais ir įsipareigojimais, įskaitant: paramą taikai ir taisyklėmis grindžiamai tarptautinei tvarkai; humanitarinę būtinybę remti Jemeno žmones; Moterų, taikos ir saugumo darbotvarkės įgyvendinimą visame pasaulyje; Jemeno svarbą pagrindinėms jūrinėms energijos ir kitų prekių tiekimo linijoms, tikslą užtikrinti Persijos įlankos regiono, Raudonosios jūros ir Somalio pusiasalio saugumą ir stabilumą; ir poreikį užkirsti kelią tolesniam teroristinių organizacijų plitimui.
5. ES pabrėžia būtinybę reaguoti į humanitarinį imperatyvą remti Jemeno žmones. Tarptautinis atsakas tebėra iš esmės nepakankamai finansuojamas, įskaitant humanitarinės pagalbos teikimą ir paramą vystymuisi Jemene. ES taip pat yra pasiryžusi didinti paramą vystymuisi, atsižvelgdama į taikos procesą, ir toliau prisidėti prie Jemeno ekonomikos atkūrimo, kai tik bus rastas ilgalaikis politinis konflikto sprendimas. Itin svarbu bus daugiau dėmesio skirti moterims ir mergaitėms.
6. ES dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą prisidėti prie JT vadovaujamo taikos proceso ir įtraukaus sprendimo. Nors 2022 m. išryškėjo lūkesčiai pradėti taikos procesą remiantis paliaubomis, dėl kurių derybas vedė JT specialusis pasiuntinys, ES apgailestauja, kad to dar nepavyko įgyvendinti. ES palankiai vertina konstruktyvų Jemeno vyriausybės požiūrį paliaubų metu ir regioninių subjektų, visų pirma Saudo Arabijos ir Omano, dedamas pastangas dėl paliaubų pratęsimo. ES pakartoja tvirtai remianti JT specialųjį pasiuntinį Hansą Grundbergą ir ragina šalis toliau konstruktyviai bendradarbiauti su juo. Būtinios pastangos tvariam ugnies nutraukimui pasiekti – tam reikia remti JT specialiojo pasiuntinio pasiūlymus dėl trijų kryptų struktūrinio proceso (apimančio politinius, saugumo ir ekonominius aspektus), kuriuo siekiama teisingo ir įtraukaus konflikto Jemene sprendimo, užtikrinant visapusišką, prasmingą ir lygiateisį moterų politinį dalyvavimą visais lygmenimis. ES parama grindžiama integruotu požiūriu, kuris apima visas kryptis ir kuriame dėmesys sutelkiamas į tarpininkavimo rėmimą ir koordinavimą, taip pat į dialogui ir ugnies nutraukimui skirtas iniciatyvas.

7. ES primygtinai ragina husius atsisakyti maksimalistinių pozicijų ir konstruktyviai bendradarbiauti su JT specialiuoju pasiuntiniu, taip pat pabrėžia, kad svarbu grįžti prie paliaubų ir toliau jas pratęsti, taip pat išlaikyti ir plėsti visas papildomas priemones, įskaitant kelių atidarymą Taize ir kitose muchafazose, degalų siuntų įvežimą į Chudaidos uostą ir komercinius skrydžius į Saną ir iš jos.
8. Sunerimusi dėl to, kad spalio 2 d. baigėsi paliaubos, dėl kurių šalys susitarė 2022 m. balandžio 2 d., ir griežtai smerkdama pasikartojančius husių išpuolius nepilotuojamais orlaiviais prieš Jemeno uostų infrastruktūrą, pradedant spalio 21 d. išpuoliu prieš Al-Dabba uostą, ES primygtinai ragina visų pirma husius paisyti JT specialiojo pasiuntinio raginimo išlaikyti ramybę ir nuosaikumą, kol tęsiamos derybos dėl paliaubų atnaujinimo ir pratęsimo. Visi išpuoliai privalo liautis. Išpuoliai prieš civilinę infrastruktūrą, pavyzdžiui, naftos bendrovių įrenginius ir regione vykdomą komercinę laivybą, arba grasinimai juos įvykdyti yra nepriimtini, be kita ko, atsižvelgiant į jūrų saugumo svarbą. JT ST, kuri įkūnija tarptautinę bendruomenę taikos ir saugumo klausimais, spalio 21 d. išpuolį įvardijo kaip teroristinį išpuolį. ES pakartoja esanti susirūpinusi dėl modernių raketų ir bepiločių orlaivių technologijų plitimo regione.
9. ES toliau remia tarptautinę Karo veiksmų nutraukimo darbo grupę, vienijančią JT, ES valstybes nares, JAV ir kitus tarptautinius partnerius, taip pat JT specialiojo pasiuntinio prašomą koordinavimo mechanizmą, skirtą II krypties tarpininkavimo subjektams. Būtina remti visapusišką, prasmingą ir lygiateisį moterų politinį dalyvavimą visais lygmenimis siekiant įtraukti derybų, kuriose dalyvautų visos susijusios šalys, įskaitant pilietinę visuomenę, moteris ir jaunimą.
10. ES yra pasiryžusi remti Jemeno teritorinį vientisumą ir padėti ieškoti taip reikalingo įtraukaus sprendimo, remia Prezidento R. Al-Alimi pastangas ir ragina visas šalis, įskaitant Pietų pereinamojo laikotarpio tarybą (STC), pripažinti pamatinę PLC vienybės svarbą siekiant ilgalaiškės taikos Jemene.
11. Platesniame kontekste ES palankiai įvertino teigiamą Jemeno balsavimą JT Generalinėje Asamblėjoje, pasmerkiant Rusijos agresiją prieš Ukrainą ir pabrėžiant, kokia svarbi jo nepertraukiama parama Ukrainos teritoriniam vientisumui ir tarptautinės taisyklėmis grindžiamos tvarkos apsaugai daugiašaliuose forumuose.

12. ES kviečia konflikto šalis susilaikyti nuo bet kokių kovos veiksmų ir visapusiškai laikytis tarptautinės humanitarinės teisės. ES ragina šalis išlaisvinti ginkluotųjų pajėgų užverbuotus vaikus ir bendradarbiauti su JT ir kitomis humanitarinėmis organizacijomis siekiant juos reintegruoti į jų bendruomenes. Šalys turi užtikrinti visapusišką ir tinkamą civilių gyventojų, ypač moterų ir vaikų bei mažumoms, įskaitant religines mažumas, priklausančių asmenų, taip pat migrantų, prieglobsčio prašytojų, šalies viduje perkeltų asmenų ir pabėgėlių Jemene apsaugą.
13. ES išlieka labai susirūpinusi dėl katastrofiškos humanitarinės padėties Jemene, kur daugiau kaip 70 % gyventojų reikia humanitarinės pagalbos, o daugiau kaip pusei gyventojų greitai gresia didelis maisto stygius. ES ragina šalis laikantis tarptautinės humanitarinės teisės ir humanitarinių principų ir nediskriminuojant užtikrinti visapusiškas galimybes saugiai, greitai ir nekliudomai pristatyti humanitarinę pagalbą visiems žmonėms, kuriems reikia pagalbos, įskaitant žmones su negalia, ir galimybes humanitarinės pagalbos darbuotojams patekti pas žmones, visose paveiktose muchafazose. ES ragina nedelsiant visoje šalyje panaikinti pagrindinius administracinius ir biurokracinius apribojimus, kuriais ribojamos galybės teikti humanitarinę pagalbą ir vykdyti vystymosi veiklą, taip pat paleisti humanitarinių organizacijų dabartinius ir buvusius tarptautinius ir vietos darbuotojus. Papildomi apribojimai, pavyzdžiui, dėl vadinamojo mahramo, kuriuos husiai nustato moterims humanitarinės pagalbos darbuotojams, yra nepriimtini.
14. ES yra susirūpinusi dėl Rusijos agresijos prieš Ukrainą poveikio Jemenui apsirūpinimo maistu srityje ir ieško sprendimų, kaip sušvelninti šio karo poveikį maisto tiekimo grandinių vientisumui ir pasauliniams gamybos pajėgumams. Nepaisant naujų humanitarinių poreikių, iškilusių Europoje dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, 2022 m. ir 2023 m. ES padidins savo humanitarinę paramą Jemenui. Nuo konflikto Jemene pradžios ES skyrė daugiau kaip 1,3 mlrd. EUR pagalbos ir tebėra susirūpinusi dėl katastrofiškos humanitarinės padėties šalyje.
15. ES pakartoja raginanti visus paramos teikėjus nukreipti finansinę paramą per daugiašalę humanitarinę sistemą, taip užtikrinant gerai koordinuojamus ir veiksmingesnius humanitarinius ir vystymosi veiksmus. ES visapusiškai remia JT ir kitų humanitarinių bei vystymosi organizacijų vaidmenį ir buvimą, kad jos galėtų vykdyti veiklą visose šalies dalyse.

16. Šiuo metu vienas iš pagrindinių humanitarinių poreikių Jemene veiksnių yra ekonomikos būklė, kurios atžvilgiu reikalingas struktūrinis ir ilgalaikis požiūris. ES ragina šalis ir nacionalinius, regioninius bei tarptautinius subjektus spręsti itin sunkios ekonominės padėties Jemene problemą ir yra toliau pasirengusi bei pasiryžusi remti taikos pastangų ir ilgalaikio atsigavimo ekonominius elementus.
17. Primindama itin svarbų moterų vaidmenį, ES pabrėžia, kad reikia nenutrūkstamai nepriklausomai ir nešališkai stebėti ir dokumentuoti sunkius pažeidimus, taip pat į taikos procesą visapusiškai integruoti atskaitomybę ir pereinamojo laikotarpio teisingumą. Ji ragina šalis Jemene, regiono valstybes ir platesnę tarptautinę bendruomenę palikti šį klausimą darbotvarkėje ir toliau nagrinėti galimybes sukurti nepriklausomą mechanizmą, skirtą užkirsti kelią nebaudžiamumui už žmogaus teisių pažeidimus ir su juo kovoti, kad būtų išvengta tolesnių Jemeno žmonių kančių. ES ragina šalis užkirsti kelią su konfliktu susijusiam seksualiniam smurtui ir prisiimti įsipareigojimus patraukti kaltininkus atsakomybėn.
18. ES ragina visus subjektus, visų pirma husius, paleisti pagrobtus asmenis ir visus neteisėtai ar savavališkai laikomus asmenis. Kankinimai, seksualinis smurtas ir smurtas dėl lyties, be kita ko, prieš žmogaus teisių gynėjus ir žurnalistus, privalo liautis. ES taip pat kreipiasi į Jemeno vyriausybę ir husius ragindama toliau keistis kaliniais.
19. ES pakartoja visapusiškai remianti Jemenui skirtą Jungtinių Tautų tikrinimo ir inspektavimo mechanizmą (UNVIM), toliau teiks finansinius įnašus ir ragina kitus paramos teikėjus taip pat teikti paramą. ES ragina Jemeno vyriausybę ir koaliciją remti UNVIM, kad ji vykdytų operacinio inspektavimo ir tikrinimo veiklą Chudaidoje, Džidoje ir Karaliaus Abdulos uoste.
20. ES palankiai vertina tai, kad buvo užtikrintas tinkamas finansavimas 1 etapo pradžiai siekiant rasti sprendimą dėl tanklaivio FSO SAFER keliamų grėsmių. ES remia JT vadovaujamas pastangas įgyvendinti sutartą sprendimą. ES ragina Jungtines Tautas suintensyvinti pastangas šiam planui įvykdyti. Iki to laiko taip pat reikėtų skirti reikiamą dėmesį nenumatytų atvejų planavimui įvykus nuotėkiui, gaisrui ar sprogimui, nes dėl pavojų aplinkai galia kilti potencialiai pražūtingų pasekmių.

21. Jūrų saugumas daro didelį poveikį tarptautinei jūrų prekybai. ES yra pasirengusi intensyvinti savo pastangas stiprinti pasitikėjimą ir skatinti laivybos saugą bei saugumą platesniame Persijos įlankos regione ir Raudonojoje jūroje. Prie to prisidės vienas kitą papildantys EUNAVFOR operacija ATALANTA ir koordinuoto jūrinio buvimo koncepcijos įgyvendinimas Indijos vandenyno šiaurės vakarinėje dalyje, taip pat stipresnis bendradarbiavimas ir veiklos koordinavimas su vykdoma Europos vadovaujama informuotumo Ormūzo sąsiauryje apie padėtį jūroje (EMASOH) iniciatyva.
-